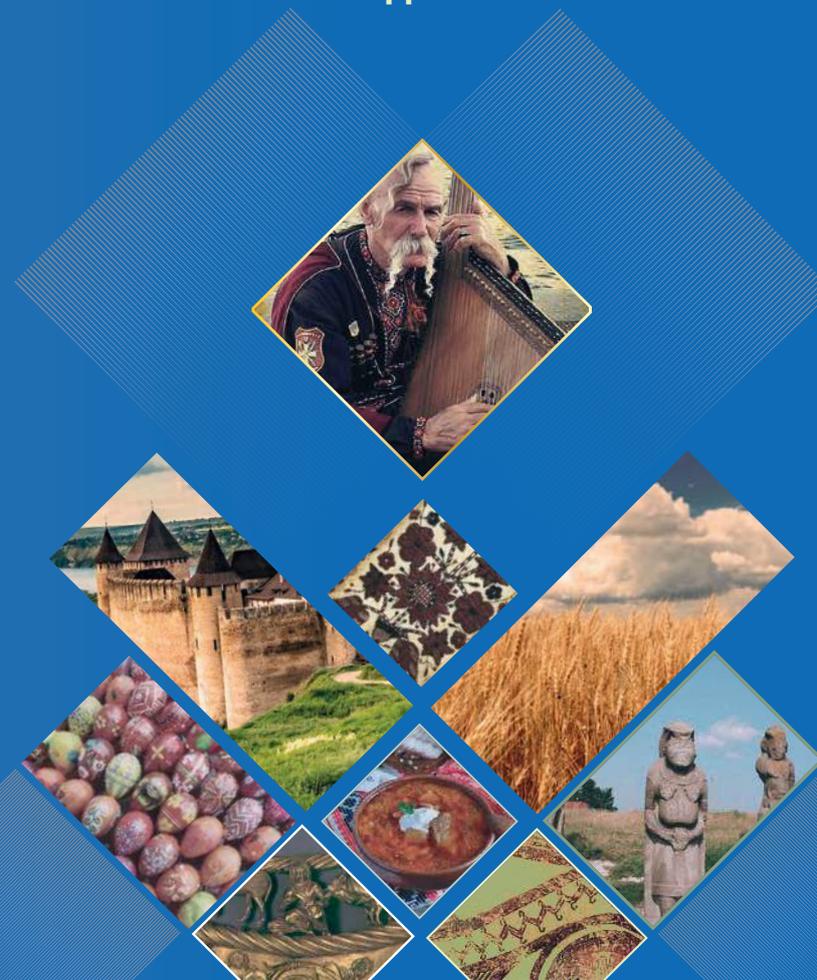


КРОССЕКТОРАЛЬНИЙ ПРОЄКТ  
«УКРАЇНА: ІСТОРІЯ. КУЛЬТУРА. ІДЕНТИЧНІСТЬ»

Всеукраїнська науково-практична конференція  
з міжнародною участю

# ІНСТИТУЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ ТА ГЛОБАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО В ЗБЕРЕЖЕННІ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

21–23 серпня 2025 року  
Одеса



Міністерство культури України  
Одеська національна наукова бібліотека

**ІНСТИТУЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ  
ТА ГЛОБАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО  
В ЗБЕРЕЖЕННІ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ**

Матеріали  
Всеукраїнської науково-практичної конференції  
з міжнародною участю

Одеса, 21–23 серпня 2025 року

УДК 008-049.34(477+100)(06)

**Упорядники:**

С.М. Герасимова, М.В. Миргород

**Відповідальна за випуск**

Л.В. Арюпіна

**Редактори:**

Н.Г. Майданюк, І.С. Шелестович

**Інституції національної пам'яті та глобальне партнерство в збереженні культурної спадщини : матеріали Всеукр. наук.- практи. конф. з міжнар. участю, Одеса, 21–23 серп. 2025 р. / упоряд.: С.М. Герасимова, М.В. Миргород ; відп. за вип. Л.В. Арюпіна ; ред. : Н.Г. Майданюк, І.С. Шелестович. – Одеса, 2025. – 256 с., 4 с. іл.**

До видання увійшли тексти доповідей, прочитаних на Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Інституції національної пам'яті та глобальне партнерство в збереженні культурної спадщини» (м. Одеса, 21–23 серпня 2025 р.). Представлені публікації містять теоретичні та практичні розробки українських учених, освітян, фахівців бібліотек, архівів, музеїв України з актуальних питань збереження та популяризація культурної спадщини.

Для фахівців та широкого кола читачів.

*Відповідальність за зміст матеріалів, автентичність цитат, вірність посилань несуть автори публікацій.*

УДК 008-049.34(477+100)(06)

ISBN

© ОННБ, 2026

© Автори статей, 2026

© І. М. Свістунова, обкладинка, 2026

УДК 061.2:314.151.3](498=161.2)

**Наталія ПЕТРОВА,**

кандидат історичних наук, доцент кафедри археології,  
етнології та всесвітньої історії,  
заступник декана факультету історії та філософії  
з наукової роботи Одеського національного університету  
імені І. І. Мечникова;  
головний бібліотекар сектору науково-дослідної роботи  
науково-методичного відділу  
Одеської національної наукової бібліотеки.  
м. Одеса, Україна

**ДІЯЛЬНІСТЬ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ  
У СПРАВІ ЗБЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ  
ІДЕНТИЧНОСТІ В ДІАСПОРІ  
ТА СЕРЕД БІЖЕНЦІВ**

Українська спільнота Румунії є однією з найдавніших етнічних громад Центрально-Східної Європи. За даними Національного інституту статистики Румунії, українці займають четверте місце серед офіційно визнаних національних меншин. Згідно з даними перепису 2011 року, спільнота налічувала 51 007 осіб, що становило 0,27 % всього населення Румунії. Слід зазначити, що чисельність осіб, які спілкуються українською мовою, перевищує офіційну чисельність українців, що свідчить про політичну ідентифікацію як румун, проте етнічну – як українців. Більшість представників української діаспори проживають у північній частині Румунії, на кордоні з Україною – в Мармарошині і Буковині. Значною є українська громада у Подунав'ї (Північна Добруджа і Південна румунська Молдова) [5]. Більше половини всіх румунських українців проживає в повіті Марамуреш на Мармарошині [1; 6]. Велика кількість українців проживає також у Сучаві і Тіміші.

Союз українців Румунії, заснований 29 грудня 1989 р., став основною інституцією, що представляє інтереси громади й забезпечує культурні та освітні програми. Союзу українців Румунії – організація етнічного профілю, неурядова, неконфесійна і неприбуткова, із статусом юридичної особи, отриманим на основі Закону № 246/2005, з повною автономією; свою діяльність вона

розгортає згідно з положеннями Конституції, міжнародними документами, що стосуються прав національних меншин, з чинним законодавством Румунії та власним Статутом.

Союз українців Румунії є представницькою парламентською організацією української громади, що входить до складу Ради національних меншин Румунії, а своїми часописами – до Товариства преси національних меншин Румунії. Згідно зі ст. 62 Конституції Румунії і положеннями виборчих законів Румунії, СУР – організація, що уподібнюється політичним партіям та організаціям [1; 2]. Союз українців Румунії є членом Світового Конгресу Українців (СКУ), Європейського Конгресу Українців (ЕКУ), Української Все-світньої Координаційної Ради (УВКР), Товариства зв'язків з українцями за межами України (Товариство «Україна – Світ»).

Основна мета Союзу українців Румунії полягає у захисті прав стосовно прояву і утвердження етнічної, мовної, культурної і релігійної ідентичності осіб, що належать до української національної меншини, відродження та формування національної свідомості, захист індивідуальних та колективних прав членів організації і зміцнення румунсько-українського співробітництва [2].

Події 2022 року, пов'язані з повномасштабним вторгненням росії, спричинили появу в Румунії нової великої групи українців – біженців. За даними UNHCR (2023), понад мільйон українців перетнули румунський кордон і близько 70 тисяч залишилися в країні. Це загострило потребу у підтримці української ідентичності в різних груп населення.

Метою дослідження є аналіз діяльності СУР у системі збереження української ідентичності серед історичної діаспори та біженців.

*Історія, структура та правові засади діяльності СУР.* Союз українців Румунії було створено відповідно до законодавства про національні меншини. Організація має гарантоване місце в Палаті депутатів Румунії, що робить її важливим політичним представником українців.

Структура СУР – розгалужена і включає понад 20 філій, культурні центри, молодіжні об'єднання та власні медіа. Така інституційна модель дозволяє забезпечити як культурний, так і соціальний супровід громади на державному рівні.

*Освітня діяльність як механізм формування ідентичності.* Українська освіта в Румунії. СУР активно підтримує мережу шкіл та класів із викладанням українською мовою. На 2022 рік у країні діяло понад 60 таких класів. Організація забезпечує підручника-

ми, навчально-методичними матеріалами, проводить конкурси та олімпіади для школярів.

Молодіжні ініціативи СУР – літні табори, культурні школи, творчі майстерні – є важливими комунікативними платформами для підтримки мови та культури серед молодого покоління.

*Культурна діяльність і національна пам'ять. Фестивали та культурні заходи.* Союз українців Румунії організовує низку культурних заходів: «Дні української культури в Румунії», фестивалі фольклору, виставки, мистецькі проекти, що сприяють міжкультурному діалогу. Такі заходи зміцнюють зв'язок діаспори з українською культурною традицією.

*Видавнича та інформаційна діяльність.* Союз українців Румунії має низку видань: зокрема, газета «Наш голос», культурні журнали й дитяча українська література створюють інформаційний простір, що підтримує мовну тяглість.

*Діяльність СУР у період повномасштабної війни: підтримка біженців. Гуманітарні ініціативи.*

Після 2022 року СУР став одним із ключових партнерів державних і міжнародних інституцій у підтримці українських біженців [3; 4]. Організація створила центри допомоги в Сучаві, Сігеті, Бухаресті та Тіміші, що забезпечують житло, продукти, медичні й юридичні консультації. Важливим аспектом роботи є освітньо-культурний супровід біженців. СУР відкрив українські недільні школи, мовні курси, творчі центри та клуби підтримки. Такі програми сприяють інтеграції та збереженню ідентичності серед дорослих і дітей.

Станом на серпень 2022 року в Румунії перебувало понад 70 тисяч українських біженців з тимчасовим захистом [6]. У вересні 2022 року румунська прикордонна служба фіксувала в середньому 15–17 тисяч в'їздів українських громадян щодня. У жовтні цей показник становив близько 9 тисяч щоденних в'їздів. За даними Євростату, Румунія увійшла до списку країн, які прийняли найбільше українських біженців із тимчасовим захистом [4].

197 699 біженців отримали тимчасовий захист та статус біженця (станом на кінець жовтня 2025 року). 46 040 біженців отримали необхідну допомогу у 2025 році; 45 071 у 2024 році. 11 731 біженцю було надано консультаційні послуги з питань захисту та юридичну підтримку у 2025 році; 26 086 – у 2024 році. 5 903 біженцям було надано допомогу у вигляді засобів до існування та працевлаштування у 2025 році; 9 286 – у 2024 році [3].

На додаток до наведеної вище інформації, варто зазначити, що у лютому 2024 року гуманітарна організація Save the Children

Romania провела опитування серед українських біженців у Румунії і виявила, що основними проблемами для них, окрім фінансових труднощів, пошуку роботи та мовного бар'єру, стали туга за домівкою та відсутність близьких.

*Значення діяльності СУР у збереженні української ідентичності.* СУР є прикладом стабільної європейської моделі самоорганізації української діаспори. Організація забезпечує консолідацію української громади; представництво на державному рівні; культурну тяглість та підтримку традицій; інтеграцію новоприбулих біженців; зміцнення зв'язків між Україною та діаспорою.

Союз українців Румунії виконує ключову роль у збереженні української ідентичності серед українців Румунії та нових груп біженців. Завдяки розгалуженій структурі, освітнім і культурним програмам, гуманітарній діяльності та політичному представництву, СУР забезпечує сталий розвиток української громади, формує простір культурної й мовної тяглості та сприяє зміцненню українського світового простору.

### **Список використаних джерел**

1. Про нас – uur.ro. Режим доступу: <https://surl.li/boflcc>
2. Союз українців Румунії. Режим доступу: <https://surl.lu/txqxhq>
3. УВКБ ООН Румунія: Огляд ситуації з біженцями в Україні, щотижневий огляд. Режим доступу: <https://reliefweb.int/report/romania/unhcr-romania-ukraine-refugee-situation-update-weekly-update-177-15-december-2025>
4. УНІАН: Румунія звітує про рекорди у працевлаштуванні українських біженців: скільки вони заробляють. Режим доступу: <https://surl.li/waocnh>
5. Українці в Румунії. Режим доступу: *Новини на Gazeta.ua*, <https://gazeta.ua/blog/48535/ukrayinci-v-rumuniyi>.
6. Українці в Румунії. Режим доступу: <https://www.migraciya.com.ua/news/ukrainian-abroad/ua-ukrainian-romania/>